

Nr 166

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts skrivelse med överlämnande av redogörelse från Nordiska rådets svenska delegation, i vad skrivelsen hänvisats till statsutskottet, jämte motioner.

(1:a—5:e avd.)

I skrivelse den 5 april 1968, nr 78, har Kungl. Maj:t under återopande av utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för samma dag lämnat riksdagen redogörelse för Nordiska rådets sextonde session i Oslo den 17—22 februari 1968.

Skrivelsen har vad gäller frågorna under II i en av Nordiska rådets svenska delegation utarbetad redogörelse för nämnda session hänvisats till statsutskottet beträffande samtliga punkter under B, punkten C 1 utom i vad den angår samarbete på lokaliseringspolitikens område, harmonisering av arbetslöshetsförsäkringslagstiftningen och legitimation för psykologer m. m., punkterna C 2, C 4—C 6, D 2, D 3, punkten D 8 utom i vad den gäller kostnader för resepass och bestämmelser för resenärers tullfria införsel av sprit och tobak samt punkterna E 4 och E 5.

Till statsutskottet har även hänvisats i det följande redovisade motioner.

1. **Samarbete beträffande högre utbildning och forskning.** Under B 1 behandlas vissa frågor om samarbete beträffande högre utbildning och forskning. Därvid redovisas bl. a. ett medlemsförslag om inrättande av ett nordiskt sameinstitut, vilket förslag föranlett en rekommendation av rådet till regeringarna i Finland, Norge och Sverige att dels vidtaga åtgärder för inrättande av ett sådant institut, dels utreda frågan om institutets verksamhet och placering. Till koordinerande land utsågs Norge.

Under samma punkt redovisas också att Nordiska rådets kulturutskott i anslutning till rekommendationen nr 29/1965 förklarat sig förutsätta att de planerade övervägandena om de nordiska samarbetsmöjligheterna beträffande högre fiskeriutbildning inleds utan dröjsmål så snart klarhet nåtts i Norge om det nationella behovet av utbyggnad av nämnda utbildning.

Utskottet hänvisar i övrigt till Nordiska rådets redogörelse, s. 17—21.

I motionen I: 941 av herr *Eric Carlsson* har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville understryka angelägenheten av att planerna på inrättandet av ett nordiskt sameinstitut på allt sätt stödjes.

I motionen II: 1230 av herr *Åberg m. fl.* hemställles att riksdagen i skrivel-

se till Kungl. Maj:t måtte understryka angelägenheten av att frågan om ett nordiskt samarbete beträffande den högre fiskeriutbildningen snarast tas upp till övervägande på nordisk bas.

Utskottet. Enligt utskottets mening har man anledning att vänta sig att ett inrättande av ett nordiskt sameinstitut skulle innebära en värdefull förbättring av möjligheterna till samordning och gemensam planering inom den nordiska sameforskningen och även av möjligheterna till upplysningsverksamhet bland samerna. Emellertid återstår det, som motionären framhållit, åtskilliga spörsmål att utreda, innan ett institut kan komma till stånd. Med hänsyn till att Norge är koordinerande land beträffande denna fråga bör man kunna räkna med åtgärder från norsk sida för att få fram det erforderliga utredningsmaterialet. I detta läge anser sig utskottet inte böra föreslå riksdagen att göra någon hänvändelse till Kungl. Maj:t i frågan.

Vad angår den högre fiskeriutbildningen finner utskottet det sannolikt att ett utvidgat nordiskt samarbete i en eller annan form även inom detta område skulle visa sig värdefullt. Eftersom — enligt vad som uppgivits för utskottet — den norska utredningen om det nationella behovet av utbyggnad av ifrågavarande utbildning numera avslutats torde man kunna vänta att Norge, som är koordinerande land i frågan, nu tar initiativ på nordiskt plan. Utskottet finner sig med hänsyn härtill inte böra föreslå riksdagen att i skrivelse till Kungl. Maj:t göra det av motionärerna önskade uttalandet i frågan.

Utskottet som finner redogörelsen i övrigt under förevarande punkt inte föranleda något uttalande av utskottet hemställer

1. att riksdagen med avslag å motionen I: 941 lägger Kungl. Maj:ts skrivelse såvitt avser ett nordiskt sameinstitut till handlingarna,
2. att riksdagen med avslag å motionen II: 1230 lägger Kungl. Maj:ts skrivelse såvitt avser nordiskt samarbete beträffande den högre fiskeriutbildningen till handlingarna,
3. att riksdagen lägger Kungl. Maj:ts skrivelse såvitt avser övriga frågor rörande högre utbildning och forskning till handlingarna.

2. Skol- och undervisningsfrågor. Under B 2 behandlas vissa skol- och undervisningsfrågor. Därvid redovisas bl. a. att Nordiska rådets kulturutskott under hänvisning till rådets rekommendation nr 9/1962 uttalat att utskottet fann det angeläget, att för lärare i likhet med vad som skett för läkare och tandläkare med det snaraste åstadkommes en gemensam nordisk arbetsmarknad.

Utskottet hänvisar i övrigt till Nordiska rådets redogörelse, s. 21—25.

I motionen II: 1229 av herrar *Mundebo* och *Källstad* har hemställts att riksdagen i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts skrivelse nr 78 i skrivelse till Kungl. Maj:t ville uttala sig för införande av nordisk arbetsmarknad för lärare.

Utskottet. I motionen erinras förutom om nyssnämnda rekommendation av nordiska rådet (nr 9/1962) om att frågan om en gemensam nordisk arbetsmarknad för lärare behandlats även inom Nordiska kulturkommissionen, som avgivit en resolution till regeringarna av innebörd att varje land bör införa bestämmelser om att vid besättande av tjänst i offentlig skola lärarutbildning från annat nordiskt land inom ifrågavarande undervisningsområde skall räknas som kvalificerande samt att vederbörande centrala skolmyndighet bör fastställa de krav som bör ställas på kunskaper i landets eget språk. Kulturkommissionens resolution är för närvarande under behandling hos vederbörande myndigheter i de nordiska länderna.

Utskottet har förståelse för de synpunkter som ligger bakom önskemålen om nordisk samverkan även på ifrågavarande område men är också medvetet om de praktiska problem som frågan inrymmer. Det kan exempelvis förtjäna att nämnas att de krav på kunskaper i svenska språket och förståelse för svensk kulturtradition som måste gälla för en lärare gör det svårare att få till stånd en gemensam nordisk arbetsmarknad för lärare än för exempelvis läkare och tandläkare. Med hänsyn till de överväganden som för närvarande pågår anser sig utskottet inte böra föreslå riksdagen att göra något uttalande i frågan.

Utskottet som finner redogörelsen i övrigt under förevarande punkt inte föranleda något uttalande av utskottet hemställer

att riksdagen med avslag å motionen II: 1229 lägger
Kungl. Maj:ts skrivelse i förevarande del till handlingarna.

3. **Trondheim—Östersund-trafiken.** Under D 2 behandlas vissa med Trondheim—Östersund-trafiken sammanhängande frågor. Utskottet hänvisar till Nordiska rådets redogörelse, s. 36—37.

I motionen II: 1228 av herr *Jönsson* i Ingemarsgården har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om dels en undersökning avseende möjligheterna att öka oljetransiteringen över Muruviks-hamnen, dels att från svensk sida initiativ tas till överläggningar med Norge om ändring av 1956 års avtal så att transitering av torrgods blir tillåtet under svåra isvintrar.

Utskottet finner i likhet med motionären önskvärt att den i motionen berörda undersökningen jämte överläggningar mellan Sverige och Norge kommer till stånd. Såsom av rådets redogörelse framgår har emellertid rege-

ringarna i de båda länderna av rådet redan rekommenderats att medverka till att diskussioner inleds rörande möjligheterna att utvidga transittrafiken över Trondheimsleden och att träffa avtal om Muruvik-anläggningens utnyttjande som reservhamn för transittrafiken av torrgods. Då motionärens syfte härigenom synes tillgodosett torde någon särskild framställning i ämnet från riksdagens sida inte vara påkallad.

Vad i rådets redogörelse under förevarande punkt i övrigt anförts har inte givit utskottet anledning till särskilt uttalande.

Utskottet hemställer

att riksdagen med avslag å motionen II:1228 lägger Kungl. Maj:ts skrivelse i förevarande del till handlingarna.

4. **Övriga av statsutskottet behandlade frågor.** Beträffande följande frågor i redogörelsen för Nordiska rådets sextonde session, nämligen

B 3 Radio-, televisions- och filmfrågor, s. 25—26,

B 4 Nordiska kulturfonden, s. 26,

B 5 Kulturupplysning i utlandet, s. 26—27,

B 6 Nordisk artikeltjänst, s. 27—28,

B 7 Nordiska rådets musikpris, s. 28,

B 8 Övriga av kulturutskottet förberedda saker, s. 28—29,

C 1 Arbetsmarknadsfrågor utom samarbete på lokaliseringens område, harmonisering av arbetslöshetsförsäkringslagstiftningen och legitimation för psykologer m. m., s. 29—31,

C 2 Hälso- och sjukvårdsfrågor, s. 31—33,

C 4 Näringsforskning, s. 33—34,

C 5 Ungdomens narkotikamissbruk m. m., s. 34,

C 6 Utbildning av arkitekter m. m., s. 34—35,

D 3 Öresundsfrågor, s. 37—40,

D 8 Övriga av trafikutskottet förberedda saker utom kostnader för resepass och bestämmelser för resenärs tullfria införsel av sprit och tobak, s. 43—44,

E 4 Statistiskt samarbete, s. 49—50 och

E 5 Hjälp till utvecklingsländerna, s. 50—51,

har utskottet funnit vad redogörelsen innehåller inte föranleda något uttalande av utskottet.

Utskottet hemställer

att riksdagen lägger Kungl. Maj:ts skrivelse i förevarande delar till handlingarna.

Stockholm den 19 november 1968

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström (s), Axel Andersson (fp), Ivar Johansson (cp), Fritz Persson (s), Rikard Svensson (s), fru Wallentheim (s), herrar Kaijser (h), Nyman (fp), Mårtensson (s), Bertil Petersson (s), Ottosson (h), Herbert Larsson (s), Rönnberg (s), Strandberg (h) och Johan Olsson (cp) samt

från andra kammaren: herrar Bohman (h), Karlsson i Olofström (s), Blidfors (s), Ståhl (fp), Almgren (s), Mellqvist (s), fru Lewén-Eliasson (s), herrar Nihlfors (fp), Mattsson (cp), fröken Olsson (s), herrar Gustafsson i Skellefteå (fp), Lindholm (s), Cassel (h), Fagerlund (s) och Sjönell (cp).